

TALOUSARVIOALOITE 854/2009 vp

Määrärahan osoittaminen vankiloiden toimintaedellytysten turvaamiseen

Eduskunnalle

Uusi vankeuslaki edellyttää selkeitä lisäpanoksia henkilöstöresursointiin vankeinhoidon osalta. Ilman uuden lain vaateitakin vankiloiden henkilöstöä on vuosikausia aliresursoitu. Lopputuloksena on ollut noin 120 työntekijän vaje. Tästä huolimatta vuoden 2010 talousarvioesitys sisältää jälleen 85 työntekijän vähennyksen rangaistusten täytäntöönpanosta ensi vuoden aikana. Tuottavuusohjelmallaan pääministeri Vanhasen hallitus pakottaa valtiotyönantajan vähentämään entisestäänkin liian vähäisiä tekijöitä julkisissa palveluissa.

Vankiloidemme henkilöstön sairauspoissaolot ovat kasvaneet jo useamman vuoden hälyttävästi. Samaan aikaan vankiloissa ylitoiden määrä on noussut yli 50 prosentilla. Laittomia ylityövuoroja teetetään lähes kaikissa vankiloissa lähes koko ajan. Pahimmillaan ylityövuorot tarkoittavat vuorokauden mittaisia työrupeamia, joilla yritetään paikata niitä puutteita, mitä riittämätön rahoitus vankiloille on aiheuttanut. Kysessä on selkeä työaikalakirikkomus, jota hallitus lupauksistaan huolimatta ei aio ratkaista.

Talousarviopohja lähtee siitä, että vankien määrä pysyy edelleen korkeana. Samaan aikaan talousarvio edellyttää, että uuden lainsäädännön hengen mukaisesti vankien osallistuminen toiminta- ja päihdeohjelmiin lisääntyisi nykyisestä. Valitettavasti nämä talousarvion perusteet eivät kuitenkaan näy riittävässä määrin taloudellisessa resursoinnissa: vaikka aktivointitoimet edellyttävät onnistuakseen riittävää lisäresursointia, vankikohtaiset kustannukset päivävästaisestä tarpees-

ta huolimatta eivät nousisi edes vuoden 2004 tasolle.

Vankeuslaki edellyttää, että kaikille vangeille on osoittaa heidän yksilöllisiä tarpeitaan ja kehitystavoitteitaan tukevaa aktivointitoimintaa. Jo neljättä vuotta voimassa ollut ei kuitenkaan ole toteutunut, sillä alle 60 % vangeista saa osallistua johonkin aktiivitoimintaan. Vuoden 2006 lokakuussa voimaan astuneen uuden lainsäädännön tarkoitus oli muuttaa nykyisiä toimintatapoja ja -resursseja siihen suuntaan, että ennalta ehkäistään uusintarikollisuutta ja erilaisin aktivointitoimin kannustetaan rikoksettomaan elämään. Lain hengen mukainen lisäpanos alkuvaiheessa tuottaisi pysyviä säästöjä yhteiskunnalle pitemmällä aikavälillä. Nyt annettu talousarvioesitys kuitenkin uhkaa jälleen kerran vaarantaa lakiuudistuksen keskeisimmät tavoitteet.

Hallituksen esityksessä ei riittävästi huomioi-da kohonneita toimitilavuokria tai vastata vankiloiden laiminlyötyihin vuosikorjaustarpeisiin. Hallitus on leikannut kerta toisensa jälkeen toimialan itsensä esittämät ja kipeästi tarvitsemat kertaluonteiset määrärahat vuosikorjauksiin.

Hallituksen esityksen lisäpanos ei riitä myöskään kattamaan niitä kustannuksia, jotka aiheutuvat siitä, että vankiloiden osalta on luvassa myös suuria organisatorisia muutoksia.

Jo pitkään vankien terveydenhuollossa on ollut selviä puutteita. Muun muassa oikeusministeriö on ollut huolissaan tilanteesta. Vankien määrä on viime vuosina lisääntynyt ja vankiloiden täyttöaste on ylittänyt reilusti normit, mutta sa-

maan aikaan terveydenhuoltopalveluita tai vankien kuntouttamispalveluita ei ole pystytty lisäämään tarvetta vastaavasti.

Lisämäärärahan tarkoituksena on parantaa tuomittujen valmiuksia rikoksettomaan elämään lisäämällä rangaistusten täytäntöönpanon suunnitelmallisuutta ja tehostamalla siihen liittyviä tavoitteellisia toimintoja. Lisämäärärahan tarkoituksena on myös turvata riittävät työvoimaresurssit vankiloihin sekä resurssit vankien terveydenhuollon asianmukainen järjestämiseen, toiminta- ja päihdeohjelmiin, sopimushoitoihin, nuorisorangaistuksiin sekä vankien että vankeinhoidon henkilökunnan turvallisuuden lisäämiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2010 talousarvioon momentille 25.40.01 lisäyksenä 10 000 000 euroa ja lisää momentin perusteluihin maininnan, että määrärahasta osoitetaan 5 000 000 euroa vankiloiden vuosikorjausinvestointeihin, 2 000 000 euroa vankien terveydenhuoltopalveluihin ja 3 000 000 euroa henkilöstön lisäresursointiin sekä vankien aktivointitoimiin.

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 2009

Minna Sirnö /vas
Merja Kyllönen /vas